

Henning Holten, búskaparfrøðingur:

Góðsking er loysnin

Neyðugt er hjá føroyingum at útbýggja fiskiúdnaðin, og megna føroyingar ikki sjálvir at fígga útbýggingina, verður neyðugt at finna sær ríkan samstarvsfelaga, skrivar Henning Holten, búskaparfrøðingur, um útlitini fyri næsta ár

I den aktuelle debat på Færøerne er man meget optaget af de nærtstående beslutninger. Hvordan kommer finansloven til at se ud? Hvad siger IMF'erne?

Der er meget mindre interesse for, hvordan det kommer til at gå på længere sigt?

Hvad med mulighederne på længere sigt?

Turisme
Internationalt finanscenter
Olie

På alle disse tre områder kan der ligge nogle muligheder. Da Færøerne kun råder over begrænsede ressourcer, kapital og uddannet arbejdskraft kan der ikke være nogen tvivl om at det kommer til at gå langsomt. Det er efter min opfattelse ikke realistisk at regne med væsentlige indtægter fra disse områder indenfor de første 10-15 år.

Forarbejdning af fisken

Når man arbejder med strategier for virksomheder, der ikke råder over store kapitalressourcer, anbefaler man ofte at virksomheden skal koncentrere sine ressourcer om det man har mest forstand på. Årsagen til at man skal satse på det område er, at her har man størst sandsynlighed for succes.

For Færøerne må lignende betragtninger føre til, at Færøerne skal koncentrere ressourcerne om fiskeprodukter, herunder måske specielt arbejdskrævende forarbejdede varer.

Det væsentligste kriterium for at vurdere ressourceanvendelsen er om man får et bidrag til at forøge eksporten, fordi det er den eneste vej der kan sikre levestandarden på Færøerne.

Hvad er truslerne?

Selvom Færøerne klarer skærene lige her og nu kan der godt vise sig nye trusler, som man ikke rig-

tig tager i betragtning. F.eks. kan man pege på nedenstående områder: Bortfald af fiskerettighederne i Barentshavet?

Man kan tænke sig at russerne ønsker en bedre betaling for de færøske fangster af torsk en de nuværende blåhvilling. Man kan f.eks. tænke sig at danske fiskere byder en højere pris for det er også muligt på fisk i Danmark.

Den internationale lavkonjunktur fortsætter?

Den internationale lavkonjunktur begrænser efterspørgslen også efter fisk, således at priserne nu er lavere end de måske bliver på længere sigt.

Konsekvenserne af om-lægning af EF's landbrugspolitik og GATT-aftalerne?

Hovedparten af Færøernes eksport, ca. 85%, går til EF og EFTA. I dette område har landbrugspolitikken sikret verdens højeste fødevarerpriser, ca. det dobbelte af priserne på verdensmarkedet.

Den eneste interessegruppe som ikke ønsker dette ændret er landmændene i EF, specielt de franske landmænd.

Med EF landbrugsforlig fra 1992 er der taget hul på om-lægningen. Priserne nedsættes, og landmændene får direkte tilskud.

Det foreløbige GATT forlig mellem EF og USA om landbrugsstøtten betyder en yderligere reduktion af landbrugsstøtten i EF.

For Færøerne vil denne udvikling på længere sigt betyde en voldsom prisreduktion, fordi landbrugspriserne vil smitte af på andre fødevarerpriser, herunder fisk.

Hvad er styrken?

Fiskebestandene har altid kommet op igen!

De færøske fiskebestande har altid gået op og ned. Hvor skulle de ikke også gøre det denne gang?

Måske ikke, fordi fangstkapaciteten er så stor, at man billedlig talt vil kaste sig over de små fisk så fiskebestandene aldrig får chancen for at komme sig.

Hvornår bliver det?

Det interessante er i givet fald, hvornår? Og det er der ingen der kan svare på!

Hvad er svagheden?

Kan færinger indstille sig på det lange seje træk? Hvor langt er det???

Færøernes muligheder inden år 2000

Muligheder/styrke
Udnyttede muligheder for forarbejdning af fisken

Fisken kan komme igen

Trusler/svagheder

Fangstretighederne i Barentshavet kan bortfalde

International lavkonjunktur

Omlægning af EF's landbrugspolitik og GATT-aftalerne

Hvis jeg har ret i min analyse kan mulighederne i resten af dette årtusind eller århundrede sammenfattes i denne opstilling.

Færøernes muligheder ligger indenfor et over-skueligt tidsperspektiv alene i yderligere forarbejdning, men selv en sådan opbygning af fiskeindustrien tager lang tid og kræver betydelig kapital.

Færinger må sætte alt ind på dette område.

Hvis en nærmere vurdering af mulighederne indenfor forarbejdning af fisken viser, at man ikke kan skaffe tilstrækkelig kapital på Færøerne, må man finde en kapitalstærk samarbejdspartner, som samtidig kan bidrage med viden om hvad forbrugere ønsker i fremtiden.

1993???

Det er ikke let at opstille en prognose for 1993. Hvis færøske politikere

skal have en chance for at bedømme, hvad der kommer til at ske må økonomerne opstille den bedste prognose de kan. Som minimum burde økonomerne udfylde nedenstående skema:

Lønudbetalinger

1992 1993 1993
maximum minimum

Fiskivinna (1-6)
Handl. o.o. freml. (7-10)
Handil og samsk. (11-14)
Figgig o.a. ten. (15-17)
Alm. tjenastur (18)
Arbejdslose
Tilsamans

Opstillingen af denne tabel for 1993 er ikke let. Men skulle dog ikke være umuligt for de første 4

hovedgrupper. Det er straks sværere for den offentlige sektor, fordi det er svært at forudsige det endelige antal offentlige ansatte der bliver fyret.

Men hvis ikke økonomerne kan forudsige det, hvem kan så? Politikerne?

I 1993 er hovedstrategien for den økonomiske

politik ikke endeligt fastlagt. Bliver det frivillige aftaler om lønninggang på 10% eller en eller anden form for bruttoskat?

For befolkningen og politikkerne måtte det være helt afgørende hvordan ovenstående tabel ser ud i de to alternativer.

STRANDFARASKIP LANDSINS
TÓRSHAVN

Flutningsgjæld innanoyggja galdandi frá 1/1 1993

1. Flokkur... Kr. 40 + mvg kr. 10 = Kr. 50 pr. 100 kg
2. Flokkur... Kr. 50 + mvg kr. 12 = Kr. 62 pr. 100 kg.
3. Flokkur... Kr. 60 + mvg kr. 14 = Kr. 74 pr. 100 kg.
4. Flokkur... Kr. 70 + mvg kr. 16 = Kr. 86 pr. 100 kg.
5. Flokkur... Kr. 90 + mvg kr. 21 = Kr. 111 pr. 100 kg.
6. Flokkur... Kr. 110 + mvg kr. 26 = Kr. 136 pr. 100 kg.
7. Flokkur...
8. Flokkur... Kr. 120 + mvg kr. 28 = Kr. 148 pr. m³
9. Flokkur... Kr. 180 + mvg kr. 42 = Kr. 222 pr. m³
10. Flokkur... YMISKT fyrrv. takstur + 23% mvg
11. Flokkur... MINIMUM gjald kr. 31

Fyri 3 kolli ella fleiri: Minimum kr. 15 fyri hvørt kolli

Í gjøldunum er íroknað: Avgreiðslugj., ferming, lossing, vørugj., pakkhúsleiga (í mesta lagi 1 vika) og MVG-gjald.

Tórshavn, 29/12 1992
STRANDFERÐSLAN